

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
„СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ“
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ И САМОУПРАВЛЕНИЕ”;

ЗА СПЕЦ: „Предприемачество и инвестиционен мениджмънт“;

ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Петко Монов)

2. ....
(гл. ас. д-р Севдалина Христова)

Ръководител катедра: .....
„Икономика и управление на строителството“ (проф. д-р Пламен Илиев)

I. АНОТАЦИЯ

В обхвата на дисциплината “Местно управление и самоуправление” са включени теми (теоретико-приложни и проблемни) по въпроси, отнасящи се за: формирането и характеристиката на административните и неадминистративните териториални общности в България, тяхното функциониране като основни и интегрирани териториални единици на местното самоуправление; възникването, същността и характерните черти на местното самоуправление и самоуправляващите се общности в европейските страни и в България, механизмите и моделите на общинското самоуправление; местната администрация и нейната икономическа, социална, екологична, устройствена и инвестиционна политика; взаимодействието между органите на местните власти и др.

Целта, поставена в дисциплината е систематизираното поднасяне на знания по посочените въпроси и проблеми на местното управление и самоуправление да формира такава компетентност, която е необходима за реализацията на студентите като специалисти в различни икономически и административни отдели на общината и в органите на местното самоуправление.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ОБЩНОСТИ В БЪЛГАРИЯ – ФОРМИРАНЕ, ИСТОРИЯ И РАЗВИТИЕ		2		
1.1	Същност и функции на териториалните общности на регионално и местно равнище			
1.2	Развитие на териториалните общности в съответствие с административно-териториалното устройство на България през различните периоди			
1.3	Предпоставки и фактори за формиране и функциониране на местното самоуправление в териториалните общности			
1.4	Връзка и взаимозависимост между административно-териториалното устройство и местното самоуправление			
ТЕМА 2. АДМИНИСТРАТИВНИ И НЕАДМИНИСТРАТИВНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ОБЩНОСТИ – ОСНОВНИ И ИНТЕГРИРАНИ СТРУКТУРИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		2	2	
2.1	Административно-териториално устройство – същност, цели и принципи			
2.2	Административно-териториални общности. Характеристика на общината като основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление			
2.3	Интегрирани структури на местното самоуправление - съставни административно-териториални единици			
2.4	Форми на междуобщинско и междурегионално сътрудничество в европейските страни			
2.5	Характеристика и структура на основните неадминистративни общности в България – сдружения и асоциации			
ТЕМА 3. ВЪЗНИКВАНЕ, СЪЩНОСТ И ТЕОРИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. СИСТЕМИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		3	2	
3.1	Историческо възникване и развитие на местното самоуправление			

3.2	Теории за местното самоуправление и местната власт			
3.3	Същност и определение за местно самоуправление			
3.4	Държавно управление, местно управление и самоуправление			
ТЕМА 4. ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ		3	2	
4.1	Конституционна рамка и нормативна база на местното самоуправление в европейските страни и България			
4.2	Характеристика на местното самоуправление в България – необходими условия и принцип			
4.3	Основни функции на местното самоуправление			
4.4	Взаимоотношения между централната, регионалната и местната власти			
ТЕМА 5. ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИ И ДОКУМЕНТИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. РЕГИОНАЛНИ И МЕСТНИ ВЛАСТИ		3	4	
5.1	Европейски институции по местно самоуправление – структура и функции			
5.2	Политика и дейност на международните организации по местното самоуправление			
5.3	Международни документи по местно самоуправление (Европейска харта за местно самоуправление)			
5.4	Развитие на местното самоуправление в съответствие с европейската практика			
5.5	Характеристика на регионалните и местните власти в Европа			
ТЕМА 6. ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КАТО ОРГАН НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА – СТРУКТУРНА И ФУНКЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА		3	4	
6.1	Местни избори и конструиране на общинския съвет. Организационна структура			
6.2	Функции на общинския съвет			
6.3	Компетенции (правомощия) и актове на общинския съвет			
6.4	Механизъм на функциониране на общинския съвет			
6.5	Участие на гражданите в местното самоуправление и тяхната защита пред органите на местното самоуправление и местната администрация			
ТЕМА 7. КМЕТЪТ КАТО ОРГАН НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ В ОБЩИНАТА. ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	4	
7.1	Кметът като орган на изпълнителната власт в общината - статут, компетенции (правомощия) и актове			
7.2	Взаимоотношения на кмета на общината с общинския съвет			
7.3	Визия за общинската администрация и нейното развитие			
7.4	Устройство и функции на общинската администрация			
7.5	Управление на общинската администрация. Морално-етичен кодекс на общинските служители			
7.6	Информационно осигуряване на местното управление и самоуправление. Информационна култура на общинската администрация			
7.7	Административно обслужване. Общински центрове за услуги и информация на гражданите – концепция, алгоритъм на създаване и модели, реализирани в големи общини			
ТЕМА 8. КМЕТСТВОТО КАТО ИНСТИТУЦИЯ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНАТА		2	2	
8.1	Характеристика на кметството като институция в местното самоуправление на общината			
8.2	Организационна структура и функции на кметството			

8.3	Кмет на район и кметство – статут, компетенции (правомощия) и актове			
8.4	Административно управление на териториални единици, които не са кметства. Кметски наместници			
ТЕМА 9. СОБСТВЕНОСТ И ФИНАНСИ НА ОБЩИНИТЕ		2	4	
9.1	Същност и видове общинска собственост			
9.2	Управление на общинската собственост			
9.3	Концепция за характера на финансите на местните власти			
9.4	Бюджетна система на местните органи на управление. Същност и структура на общинския бюджет			
9.5	Финансова децентрализация и организация на бюджетния процес (съставяне, обсъждани и приемане, изпълнение и контрол на общинските бюджети)			
9.6	Взаимоотношения с републиканския бюджет, с финансови и други институции			
ТЕМА 10. МЕХАНИЗМИ НА САМОУПРАВЛЕНИЕТО ВЪВ ВРЪЗКА С УСТРОЙСТВОТО НА ТЕРИТОРИЯТА И ЖИЗНЕНАТА СРЕДА		2	2	
10.1	Местното самоуправление в териториалното устройство			
10.2	Европейски документи по устройството на територията, свързани с местното самоуправление			
10.3	Участие на местните власти в националното териториално планиране			
10.4	Механизмите на местното самоуправление и развитие на жизнената среда			
10.5	Екологична политика и устойчиво развитие на общините			
ТЕМА 11. ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ И ПОЛИТИКА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ В УСЛОВИЯТА НА САМОУПРАВЛЕНИЕ И ПАЗАРНО СТОПАНСТВО		2	2	
11.1	Икономически функции и дейности на общината. Местна и общинска икономика			
11.2	Участие на местните власти в националното икономическо планиране			
11.3	Инвестиционна политика на общините			
11.4	Финансиране на общински проекти от специализирани фондове, вкл. международни			
ТЕМА 12. РЕГИОНАЛНИ ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ - ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ И ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ. ДЕКОНЦЕНТРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	2	
12.1	Областният управител като институция в системата на държавните органи – обща характеристика			
12.2	Функции, компетенции (правомощия) и актове на областния управител			
12.3	Разпределение (разграничаване) на компетенциите и взаимодействие между регионалните и местните власти			
12.4	Характеристика на териториалните звена на органите на изпълнителната власт (деконцентрирана териториална администрация)			
12.5	Регионална политика и местно самоуправление			
12.6	Регионализъмът в местното самоуправление – теории, идеи и възможности за реализация в България			
ТЕМА 13. КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ. ЗАЩИТА НА ПРАВАТА И ИНТЕРЕСИТЕ НА ОБЩИНИТЕ		2		

13.1	Същност на контрола върху дейността на местните власти			
13.2	Характеристика на основните видове контрол върху дейността на местните власти - административен, финансов и съдебен			
13.3	Обществен (граждански) контрол върху местните власти			
13.4	Защита на правата и интересите на общините			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Курсова работа с 4-6 задачи по предварително зададена тема	1	60
1.2.	Тест	2	30
1.3.			
1.4.			
	Общо за семестриален контрол:	3	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	90
	Общо за сесиен контрол:	1	90
	Общо за всички форми на контрол:	4	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Монеv, П. Местно управление и самоуправление, Варна, Унив. изд. Наука и икономика, 2013.
2. Европейска харта по местно самоуправление (Ратифицирана със закон, приет от 37-то Народно събрание на 17.03.1995 г. – ДВ, бр. 28 от 1995 г. Издадена от МРРБ, обн. ДВ, бр. 46 от 2000 г., в сила от 1.09.1995 г.)
3. Ботев, Й. Административно-териториално устройство на Република България, София, Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 2012

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Административно-териториалното устройство на Република България. ФорКом, С., 2000.
2. Владимирова, Т., Л. Найденов. Местни финанси. Варна, Стено, 2011.
3. Закон за административно-териториалното устройство на Република България Обн. ДВ. бр.63 от 14.07.1995 г. с посл. изм. и доп.
4. Закон за местното самоуправление и местната администрация Обн. ДВ. бр.77 от 17.09.1991 г. с посл. изм. и доп.
5. Методиева, Антония и др. Общинско право: В схеми и определения, София, Нова звезда, 2013
6. Миланов, Ж. Местното самоуправление. Юриспрес, С., 2001.
7. Монеv, П. Местно управление и самоуправление. Варна, Изд. “Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2004.

8. Монеv, П. и др. Управление рисками в экономике: проблемы и решения /под ред. д-ра техн. наук. С. Г. Опарин. СПб: Изд-во Политехн. Ун-та, 2015.
9. Монеv, П. Рыночные исследования в управлении муниципальной недвижимой собственностью на примере Болгарии / Петко Генчев Монеv // Вестник ИНЖЭКОНА. Сер. Экономика, Вып. 5 (64), 2013.
10. Наръчник за новоизбрани кметове и общински съветници мандат 2011-2015, София, НСОРБ, 2011.